

– et aktuelt læremiddel
i tidsskriftform

Norsknytt

ISSN 0801 5368

- Skam
- Nynorsk: fokus på substantiv
- Stjerneorientering
- Innbyggjarbingo
- Avløysarbingo
- Bokmålar
- Kjeldebruk

- Rollekort
- Skriveoppgåver
- Quiz
- Effektiv vurdering
- Refleksjonsoppgåver
- Persongalleri
- Danske kortfilmar

REDAKTØR: TONJE BJORDAL

Kva er Norsknytt?

Norsknytt er eit læremiddel i tidsskriftformat, særleg mynta på norsklærarar i ungdomsskulen. Eit overordna mål for tidsskriftet er å tilby lærarar kopieringsoriginalar, praktiske undervisningstips og fagleg oppdatering. Norsknytt ønsker å gi liv og variasjon til norskundervisninga.

Norsknytt blei starta opp av norsklæraren Jon Hildrum i Namsos i 1976. Nord-Trøndelag fylkeskommune finansierte i ei lengre periode utgjevinga av Norsknytt, for å sikre at tidsskriftet blei tilgjengeleg for alle ungdomsskulene i Nord-Trøndelag. Seinare har tidsskriftet spreidd seg til resten av landet.

Alle tekstane i Norsknytt er omfatta av opphavsrett, men lærarar kan fritt kopiere alt stoff som er tilrettelagt for elevar.

Sidan oppstarten har Norsknytt hatt to redaktørar. Norsklærar Jon Hildrum var redaktør frå 1976 til 2006. Norsklærar Øystein Jetne var redaktør frå 2007 til 2016. Norsklærar Tonje Nørtingset Bjordal er redaktør frå 2016.

Vil du abonnere?

Eit årsabonnement (fire nummer per år) kostar 695,- kroner. Bestillinga kan sendast til:

Norsknytt
Postboks 303
7601 LEVANGER

eller:

post@norsknytt.no

Bidragsytarar i dette nummeret:

Øystein Jetne
Astrid Johnsrud
Tonje Nørtingset Bjordal

Tidlegare årgangar

Abonnentar på Norsknytt har høve til å bestille tidlegare årgangar til redusert pris. Porto og sendekostnader kjem i tillegg:

- ◆ Årgangane frå 1990 til 1992 kostar 50,- kroner per årgang.
- ◆ Årgangane frå 1993 til 2006 kostar 200,- kroner per årgang.
- ◆ Årgangene fra 2007 til 2015 koster 350,- kroner per årgang.

Innhaldsliste for Norsknytt

1-2016

- 4 Bokomtale: Effektiv planlegging og vurdering
- 5 Bokomtale: Mensen
- 6 Bokomtale: Verdas viktigaste bok
- 7 Filmomtale: danske kortfilmar
- 9 Skam
- 12 Skam skriveoppgåver og diskusjonsoppgåver
- 13 Skam tankekart og rollekort
- 18 Quiz: Kor godt kjenner du *Skam*?
- 20 Avløserbingo
- 22 Innbyggerbingo
- 24 Nynorsk: Fokus på substantiv
- 27 Stjerneorientering med substantiv
- 31 Kjeldebruk

Eig du ikkje skam i livet?

Det siste året har Nrk-serien *Skam* verkeleg tatt publikum med storm. Produsentane er nyskapande og har klart å nå ungdommen med eit tema som elles kan vere vanskeleg å både snakke om og formidle på ein god måte. I dette nummeret av Norsknytt har vi via ein del sider til både fenomenet skam og serien *Skam*. Vi har laga nokre forslag til både skriveoppgåver og diskusjonsoppgåver om temaet. Elevane kan dessutan teste kor mykje dei hugsar av serien ved å fylle inn informasjon om dei sentrale karakterane i rollekort og/eller gjennomføre ein *Skam*-quiz.

Tilknytt skam-omgrepet kan ein også seie at ungdomsbøkene vi denne gongen har omtalt er. Her er til dømes omtale av ei heilt ny og dønn ærleg bok om menstruasjon, skriven av eit dyktig knippe norske forfattarar. Å skamme seg er oppskrytt!

Dette nummeret inneholder ein del nynorskoppgåver med fokus utelukkande på substantiv. Stjerneorientering krev at ein rører på kroppen. Nokre elevar treng å kome seg ut av klasserommet og lærer kanskje betre av å endre innfallsvinkel. I tillegg har vi med eit par bingobrett som kan skape litt liv og leven i eit norskklasserom prega av gravalvor.

Kjeldebruk er alltid sentralt, og kanskje no meir enn nokon gong, med alt som finst på det store internettet. Kjeldekritikk og -bruk er ikkje berre relevant i norsk, men vel så mykje i dei fleste andre fag. Vi har laga ei oversikt over korleis ein fører kjelder og korleis ein kan ha eit litt kritisk blikk på kven og kva ein stolar på av informasjon.

Som alltid er redaksjonen interessert i alle former for innspel.
Kontaktinformasjon finn du på motsett side.

Spar tid på vurderingsarbeidet!

Fagbokforlaget er i 2016 ute med 2. utgåve av 2009-verket *Effektiv planlegging og vurdering. Læring med mål og kriterier i skolen*. Boka omhandlar samanhengen mellom vurdering og læring, baklengs planlegging og generelt arbeid med kriterium i forkant av vurderingssituasjonar.

Førsteutgåva av dette verkert introduserte omgrepene *baklengs planlegging*. At planlegging av god undervisning, samt vurdering av elevsvar kan vere tidkrevjande, er mange norsklærarar einige i. I ein travel kvardag er det likevel mange tips å få, dersom ein berre tar seg tid til å lese bøker som denne.

Effektiv retting

Som det går fram av tittelen på verket er mykje av fokuset retta mot korleis ein kan spare tid når ein skal vurdere elevarbeid. Norsklærarar som kjenner på presset det er å sitje med tårn av rettebunkar, kan ha godt utbyte av å lese denne boka.

Forsking

Nytt i denne utgåva er først og fremst forskingsgrunnlaget. Mykje har skjedd sidan 2009 når det gjeld vurdering for læring. Bibliografien bakarst i boka er såleis langt større i denne utgåva.

Rubrikkar

Til sist i boka får vi ei rekke nyttige kopioriginalar og vurderingsmatriser (rubrikkar) som kan vere både ei kvalitetssikring og ein

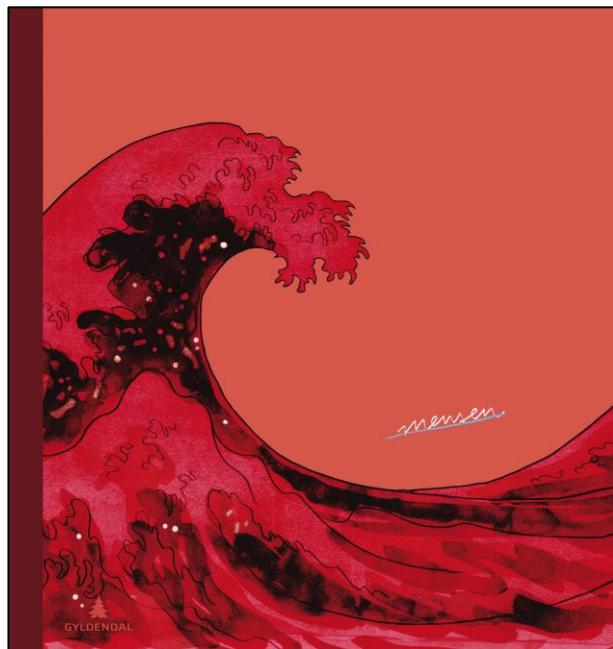
tidssparande faktor i vurderingsarbeidet. Til dømes har forfattarane laga slike rubrikkar for foredrag, dramaframføring og høgtideleg tale, i tillegg til nokre skriftlege sjangrar. Desse kan også brukast dersom elevane skal vurdere sitt eige arbeid. Å gjere elevane medvitne om kva dei er flinke til og kva dei bør arbeide meir med, har vist seg å gi gode resultat.

Skuleutvikling

Avslutningsvis i boka stiller forfattarane opp nokre kritiske punkt i arbeidet med vurdering rundt omkring på skulane. Vi får ei oversikt over kor det er fort å trå feil.

Innhaldet i boka kan skape grobotn for interessante diskusjonar om ulike tilnærningsmåtar til vurderingsarbeidet. Å drøfte vurderingsarbeid med kollegaer er ofte enklare dersom ein har felles rammer for arbeidet.

Henning Fjørtoft:
«Effektiv planlegging og vurdering» (170 sider)
Pris: 349,- kroner
Fagbokforlaget, LNU 2. utgåve 2016

Ungdomsbok

Viktig ungdomsbok om mensen

Eit knippe norske forfattarar, bloggarar, musikarar og andre kulturelle bidragsytarar har gått saman om denne norskproduserte boka om fenomenet **mensen**. Her får vi korte sakprosatekstar, noveller, brev, dikt, teikneseriar og meir om dette delvis tabubelagde temaet.

Agnes Ravatn, Maja Lunde, Kadra Yusuf og Marit Larsen er nokre av namna på samfunnsengasjerte personar som har skrive tekstar til boka *Mensen*. Her finn vi mange ulike korttekstar om kva det inneber å vere kvinne. Sakprosatekstane tar for seg alt frå mannen sin plass i samfunnet gjennom mange år, mannen i ulike kulturar, mannen sin plass i populærkulturen og meir.

Språket er ganske direkte i nokre av tekstane, og kan overraske ein kvar leesar. Boka har fin språkleg variasjon

og inneheld tekstar på både bokmål og nynorsk.

Boka kan passe for mange aldrar, men er nok mest ideell for ungdommar som har vore igjennom puberteten. For vaksne er ho fin underhaldning, medan ungdommane kan bruke henne som ei informasjonskjelde til eit tema ein kanskje ikkje torer å spørje om.

Bileta i boka er sterke, gode og ærlege. Dei fortel eigne historier om det å ha mannen, og om det å vere kvinne. Skildringane er detaljerte og like direkte som mannen sjølv, og det skulle vel berre mangle. Ærlegdom er boka sitt formål.

I nokre av tekstane blir mannen knytt til seksualitet. Boka kan vere informativ og nyttig for begge kjønn.

«Mensen» (96 sider)
Rettleiande pris: 279,- kroner
Gyldendal Norsk Forlag 2016

Informasjonstett bok

Verdas viktigaste bok...

... er faktisk tittelen på denne boka med undertittel «om kropp, kjensler og sex». Boka tar for seg eit omfattande tema og svarer på spørsmål som mange tenåringer sit inne med. Lurer du på korleis ein brukar eit bind? Eller om det er ok at gutar brukar skjørt? Vil du ha tips til korleis du kan skaffe fleire vennar? Her finst alt mellom himmel og jord.

Den svenske forfattaren Nathalie Simonsson har skrive denne informative og lettlesne boka om alt ein lurer på, men kanskje ikkje torer å snakke med nokon om. Boka er opphavleg frå 2012, men er først i 2016 omsett til norsk av Ingelin Røssland.

Fargerike bilete og tydelege illustrasjonar gjer boka lett å lese og fordøye for både yngre og litt eldre ungdom. Sjølv om dei færraste nok ville innrømme det, kan boka også vere interessant for vaksne. Om ikkje anna, så for underhaldninga sin del.

Boka er delt inn i åtte delar. Nokre av kapitla har fokus på det tekniske ved kroppen, og på korleis jenter og gutar er bygde opp. Andre kapittel fokuserer meir på kjensler tilknytt seksualitet og relasjonar.

Eitt av kapitla handlar om korleis ein familie kan vere samansett. Forfattaren prøver å understreke at

ein familie ikkje treng å vere på ein bestemt måte, men at alle variantar er meir eller mindre innanfor normalen.

Ulike typar kjensler blir gjennomgått i fleire av kapitla, både som isolerte fenomen, men også i samband med kjærleiksforhold og vennskap. Forfattaren prøver å forklare kva kjensler som kan oppstå i ulike samanhengar, og at også «mørke» kjensler er ok.

Alt i alt er dette, som tittelen tilseier, ei særskilt viktig bok om sentrale delar av livet. For dei som er litt usikre av seg, vil nok denne boka til og med kunne vere eit lite orakel.

«Verdas viktigaste bok» (198 sider)

Rettleiande pris: 299,- kroner

Det Norske Samlaget 2016

Danske kortfilmer fritt tilgjengelig på nett

Takket være Internett er tilgangen til danske filmperler bedre enn noen gang før. Den danske Filmcentralen har nå lagt ut en mengde kortfilmer for alle jordens beboere, og Norsknytt presenterer de 21 kortfilmene som passer aller best for undervisnings bruk på ungdomstrinnet.

Nettadressen "www.filmcentralen.dk/alle" er lurt å lagre på datamaskinen. Mer enn 300 kortfilmer og dokumentarfilmer er lagt ut uten krav om betaling eller dansk IP-adresse.

Det er et lite minus at kortfilmene ikke er tekstet på dansk, men normalt skal det ikke mye tilvenning til før norske ungdomsskolelever faktisk forstår en god del av dansk tale. Som lærer har man uansett muligheten til å trykke på pauseknappen og sørge for at alle elevene klarer å oppfatte handlingen rimelig bra ...

Læreplanen for 10. trinn forteller at elevene skal kunne "lytte til, forstå og gjengi informasjon fra svensk og dansk". Mengdetrenings er på sin plass, og skal elevene lytte til dansk, er det ikke

dumt med den bildestøtten som kortfilmene har innebygd. Alle kortfilmene nedenfor inviterer til etterarbeid i form av gjenfortelling, tolkning og analyser.

Kanskje kan filmene også inspirere elevene til å lage egne dramatiseringer?

Der er en yndig mand (29 minutter)

Arbeidsformidlingen forbytter Lars Hansens fødselsnummer med innvandreren El Hassans, så Lars Hansen blir innkalt til danskurs for innvandrere. Der ser han igjen Ida fra folkeskolen, og for å kunne være i nærheten av henne, må han gå inn i rollen som El Hassan. Oscar-pris i 2003.

Eat shit and die (22 minutter)

I denne lekre animasjonsfilmen utfører ti år gamle Benjamin halsbrekkende stunt sammen med de to beste vennene sine. Når motet til Benjamin svikter, stempler kameratene ham som svak. Enden på visa er at Benjamin setter seg i en handlevogn og viser hvem som er tøff.

En lille død (11 minutter)

Den tolv år gamle Christian blir med den litt eldre kameraten Janus hjem, men blir overrasket over at Janus har både en kongeboa og pornoblader. Mens kongeboea nærmer seg en intetanende mus på gulvet, blir Christian stadig mer opphisset av helt andre grunner.

Forsvunden (28 minutter)

I det siste året på ungdomsskolen velger Christine å slå opp med Martin. Den beslutningen er ikke enkel, og Christine trekker seg mer og mer tilbake i seg selv. En uventet voldsom opplevelse i skogen, og konsekvensene av denne hendelsen, får stor innvirkning på Christines selvbilde.

Dykkerdrengen (30 minutter)

Ti år gamle Anders bor sammen med sin alkohol-avhengige far, og dessverre er det Anders som må være den voksne i huset. Ved å holde på fasaden håper Anders at han og faren kan greie å spare sammen penger til en Syden-tur, der Anders kan dykke sammen med faren sin. Fin barnefilm.

En eftermiddag (8 minutter)

Ungdomsskoleelevene Mathias og Fredrik er på vei hjem fra skolen. De er enda litt mer enn gode venner, for Fredrik har bestemt seg for å fortelle kameraten at han er forelsket i ham. Kortfilmen er kjent også utenfor Danmarks grenser fordi den tar opp temaet homofili på en ålreit måte.

Ernst og lyset (13 minutter)

I denne kortfilmen vender Jesus tilbake til jorden etter 2000 år. Bilføreren Ernst er på ingen måte overbevist om at den fremmede haikeren faktisk er Jesus, og Jesus blir ikke møtt på den respekfulle måten som hadde vært høvelig. Litt for sent får Ernst sikre tegn på underet. Oscar-nominert.

Granträet (27 minutter)

Et eventyr av H.C. Andersen har tjent som inspirasjon til denne kortfilmen. Som kongle blir granträet bortført og må slå rötter langt unna familien sin. Treet drømmer om å vokse seg stort og sterkt og opplever mye, helt til en liten gutt før øye på treet en desemberdag.

Kyss (10 minutter)

Line forelsker seg i Martin, men er Martin egentlig interessert? Og hvem av dem kan eventuelt driste seg til å be om et kyss? Line punkterer sykkelen til Martin og følger etter ham på vei hjem fra skolen. Det oppstår håndgemeng. Martin skader seg og Line oppdager noe hjerteskjærende.

Lukas & The aspies (25 minutter)

Den tolv år gamle Lukas spiller i punkband sammen med lillebrøren, men han har også Aspergers syndrom og sine helt egne problemer. Lukas har lett for å miste besinnelsen og takler ikke alltid samværet med venner og foreldre godt. At Lukas tatoverer seg selv, er en egen utfordring.

Mini (27 minutter)

Simon bor med moren sin i det nordligste Sverige. Hun er bodybuilder og øver hardt fram mot den neste konkurransen. Forpliktelsene som mor blir ikke godt ivaretatt, og Simon begynner å skjonne at han snart må begynne å tenke på seg selv og ikke lenger hjelpe moren til nye utmerkelser.

Nylon (27 minutter)

Hovedpersonen i denne kortfilmen er den 17 år gamle Victor. På en familiefødselsdag i Nord-Sverige blir Victor fascinert av sin søte kreftsyke tante. Victor prøver å komme tetttere på Isabel, men merker at familien betrakter henne med stor skepsis – og at hun ikke er helt tilregnelig.

Rodløs (19 minutter)

Alex er en 14 år gammel guttejente som arbeider på et mekanikerverksted og henger ute med guttevennene sine. Hun utfordrer dem, og det oppstår en maktkamp som får voldsomme konsekvenser for henne, og Alex må forholde seg til seg selv på en ny måte.

Valgaften (12 minutter)

Den unge idealisten Peter har glemt å stemme, men det er ennå tid. På veien til stemmelokalet møter Peter en rekke diskusjonslystne drosjesjåfører. Skal Peter forsvere holdningene sine eller sørge for at han rekker å stemme? Kortfilmen vant Oscar for beste kortfilm i 1999.

Våbenbrødre (3 minutter)

Ørn er på militært oppdrag i Afghanistan og samarbeider med den lokale politimannen Fareed. Til tross for kulturelle skiller samarbeider de to side om side, men etter et attentat blir tilliten mellom de to tynnslitt. Animasjonsfilmen har anbefalt aldersgrense på 15 år.

Lille mand (12 minutter)

Lille Mathias på åtte år skriver en viktig tekst på skolen: «Sådan er kvinder – en håndbog av Mathias». Seeren følger Mathias ved skrivebordet, avbrutt av minneglimt som får oss til å forstå hvorfor Mathias skriver som han skriver. En sot og humoristisk barnefilm.

Megaheavy (14 minutter)

Jolly er en innadvendt jente på 14 år. Hun er forelsket i klassekameraten Kenneth. Men da naboenes sønn kommer til byen for å begrave faren sin, snus Jollys verden oppned. Filmtittelen hinter om at Jollys musikksmak endrer seg ganske så drastisk.

Musen (13 minutter)

Kjæresteler blant tiåringer kan av og til være litt annerledes. Mike gir Liv en mus, og de to blir kjærestester. Men når Livs venninne begynner å flørte med Mike, blir Liv sjalu. Dessverre for musen er Liv villig til å fortelle på en veldig tydelig måte hva hun mener om flørtingen.

Riders (28 minutter)

Den 35 år gamle Lars er en ledende rocker, som etter flere år i fengsel er blitt kristen. Når Lars kommer ut av fengselet, ønsker han å bryte med det gamle miljøet sitt, men da får familien hans vansker, for klubblederen Lennart vil ikke gi slipp på Lars. Anbefalt aldersgrense er 15 år.

Seven minutes in the Warsaw ghetto

En dukkefilm med et enestående visuelt uttrykk. Handlingen er lagt til 1942, og den åtte år gamle Samek bor sammen med bestemoren. Ved hjelp av en stålstreng prøver Samek å få tak i en gulrot, men to SS-soldater har oppdaget hva han prøver på.

Vokseværk (3 minutter)

Tenåringen Fabian bor alene sammen med sin omsorgsfulle, men kontrollerende mor Birte. Da Fabian møter Felicia, blir han forelsket for aller første gang. Hvem skal Fabian velge? Og skal han fortelle at han kan bli til en varulv? Animasjonsfilmen har anbefalt aldersgrense på 15 år.

Skam

Skam er namnet på NRK og P3 sin nye ungdomssuksess, der vi møter fem norske jenter som går på Hartvig Nissen vidaregåande skule i Oslo. Episodar frå eit relativt vanleg ungdomsliv kastar lys over kva utfordringar dagens ungdom har. Og dette kan jo høyrest ganske tradisjonelt ut. Det spesielle med akkurat denne tv-serien derimot, er at sjåarane mellom kvar nye episode kan følgje med på mellom anna tekstmeldingskorrespondanse mellom aktørane i serien. Såleis nærmar konseptet seg den kommunikasjonsforma som ungdommane sjølv er vande med. Dette kan nærmast få rollene i serien til å framstå som sjåarane sine eigne vennar, eller iallfall nokon dei er tett på.

Å møte elevane på heimebane er ofte ein enkel måte å få dei engasjert i faget. *Skam* kan dekke mange ulike fagområde, norsk så vel som samfunnsfag.

I norskfaget er det interessant å sjå på korleis serien har gjort bruk av samansett tekst. Her er både tekstmeldingar, bilete og film om kvarandre, i tillegg til at ein får jamlege oppdateringar på kven som kommuniserer og om kva. Tv-mediet er tatt til eit nytt nivå med denne serien. Skam er dessutan eit utbreidd fenomen i litteraturen, og dei fleste gode romanar og noveller inneheld ei viss grad av skam om ein leitar litt.

I ein av episodane var det jus som stod i fokus. Nora konfronterte bror til kjærasten sin med at dei nakenbileta han hadde av henne på telefonen sin, slett ikkje var i tråd med norsk lov. Her kan ein trekke inn temaet lov og rett, samstundes som ein får slått eit slag for opplæring i skikk og bruk på sosiale medium og internett generelt.

Temaet skam er også eit interessant tema å drøfte og jobbe vidare med. Her er reflekterande og drøftande skriving i norsken relevant. Sjølv omgrepet "skam" kan vere vanskeleg å forstå innhaldet i, både for elevar og vaksne. Serien bidrar til å kaste lys over både ordet og fenomenet.

På dei neste sidene følgjer ei rekke skriveoppgåver som kan brukast i samband med at ein har sett *Skam* eller berre delar av serien. Nokre av oppgåvane går an å bruke uavhengig av kjennskap til serien, som i sin heilskap er tilgjengeleg på nrk.no. Det er dermed fullt mogleg å vise enkeltklipp for elevane.

Skriveoppgåver

Oppgåve 1

Skriv ein tekst der du drøftar omgrepet "skam". Trekk inn døme frå Nrk-serien *Skam*. Formålet med teksten er å få ungdom til å reflektere over kva skam eigentleg er.

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 2

Reflekter over kva situasjonar som kan gi deg kjensla av skam. Trekk inn minst tre døme frå kvardagen din – eller frå ein kvardag du diktar opp. Kva er eigentleg skam?

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 3

Kva for ein rollefigur i *Skam* identifiserer du deg mest med? Ta utgangspunkt i ein situasjon eller ei scene som du hugsar veldig godt, der denne personen er sentral. Korleis hadde du sjølv handtert denne situasjonen? Skriv ei novelle eller ei forteljing der denne situasjonen er sentral i spenningskurva.

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 4

Ei velkjend frase er «eig du ikkje skam i livet?». Her blir skam framstilt som noko ein treng å ha litt av. Kan skam ha noko positivt ved seg? Tenk deg at du er ein djevelens advokat og skal skrive eit lesarinnlegg til NRK om dei positive sidene ved skam, etter at ordet har fått veldig mange negative konnotasjoner (medtydingar).

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 5

Ta utgangspunkt i ein av situasjonane du hugsar frå *Skam*. Skriv ei novelle som startar med denne situasjonen, men som utviklar seg på ein annan måte enn i serien. Målet med teksten er å overraske lesaren.

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 6

Fleire av personane i *Skam* kan seiast å gøyme seg bak ein eller annan fasade. Kva fasade kan det vere snakk om? Skriv ein reflekterande tekst der du tar for deg det å bygge seg ein fasade. Trekk inn døme frå serien. Du kan også bruke døme frå verkelege situasjonar som du sjølv har opplevd.

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 7

I serien *Skam* er det gjort eit stort poeng ut av at mange gjer alt dei kan for å få vere med på ein russebuss.

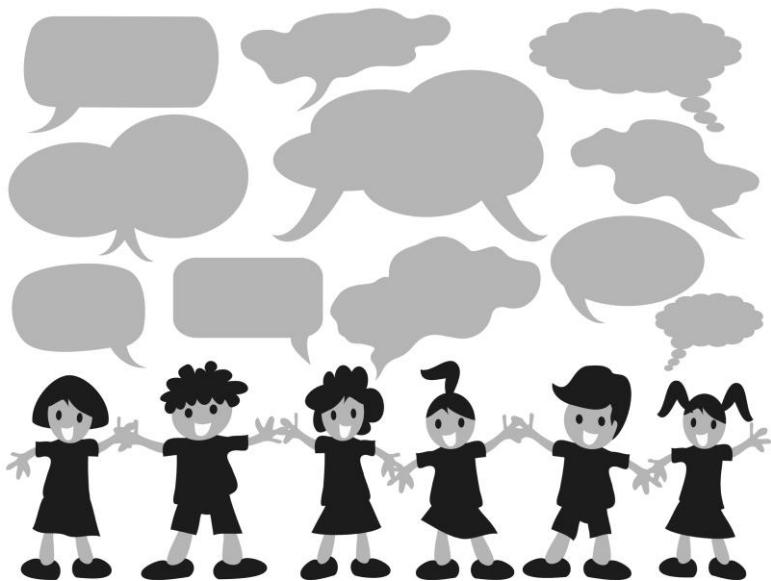
Tenk deg at du går på Hartvig Nissen vidaregåande skule. Du står på utsida og ser på at alle andre organiserer russebuss og brukar mykje pengar på dette. Skriv eit lesarinnlegg der du argumenterer for at ungdomar i denne alderen bør vere forsiktige med å ta heilt av i russetida. (Du har lov til å dikte opp eigne erfaringar her.)

Lag ei passande overskrift til teksten.

Oppgåve 8

Ei kjensle av skam kan føre til at ein ikkje alltid kjenner seg god nok. Skriv ein tekst der du reflekterer over kva det har å seie å kunne uttrykke eigne meininger. Still retoriske spørsmål i teksten. Bruk døme frå både tv-seriar du har sett og frå situasjonar du sjølv har opplevd. Lag ei passande overskrift til teksten.

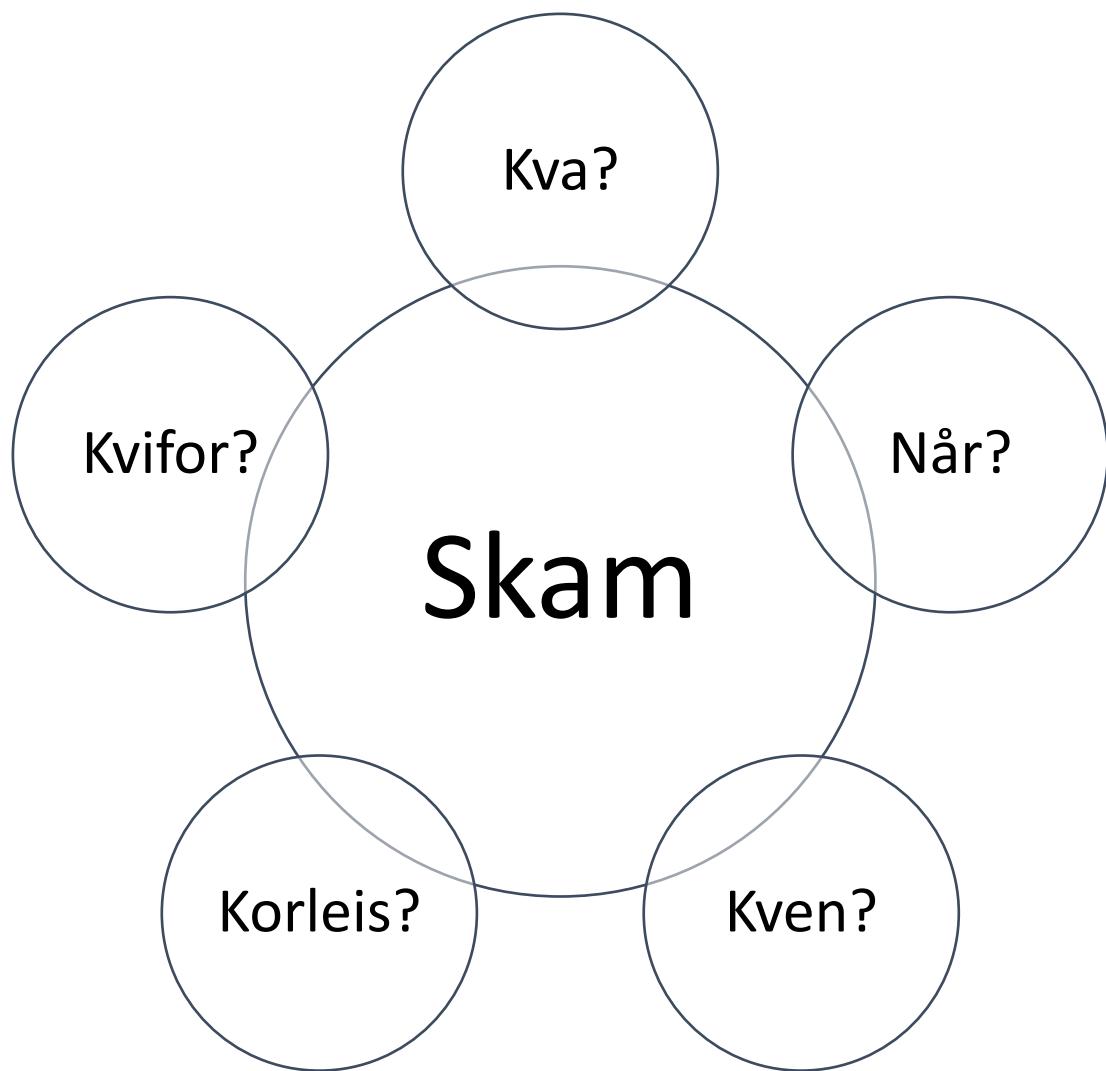
Spørsmål til «skamtale» i klassen

- Kva er skam?
- Kvifor oppstår skam?
- Kvifor har tv-serien *Skam* blitt så populær?
- Kvifor er det akkurat Eva og Noora som har hatt hovudrollene i dei to første sesongane?
- Har alle menneske ei kjensle av skam?
- Er det mogleg å bli kvitt all skam? Kvifor? Kvifor ikkje?
- Kva vil det seie å vere skamlaus?
- I kva situasjonar kan ein kjenne på skam?
- Kva kan ein gjere for å få mindre kjensle av skam?

Tankekart

Omgrepet «skam» er stort. Tankekartet under kan brukast til å systematisere tankane rundt ordet. Skriv inn stikkord under dei ulike boblene. Dette kan få i gang refleksjon som kan vere nyttig dersom ein til dømes skal skrive om temaet, eller for å få i gong ein sakleg diskusjon rundt serien.

Rollekort 1

	Vilde	Noora
Ytre karaktertrekk		
Indre karaktertrekk		
Kva for to eller tre personar har denne personen mest tillit til?		
Kva konfliktar har denne personen vore delaktig i?		
Kva kjenner denne personen skam for, trur du?		

Rollekort 2

	Sana	Chris
Ytre karaktertrekk		
Indre karaktertrekk		
Kva for to eller tre personar har denne personen mest tillit til?		
Kva konfliktar har denne personen vore delaktig i?		
Kva kjenner denne personen skam for, trur du?		

Rollekort 3

	Eva	William
Ytre karaktertrekk		
Indre karaktertrekk		
Kva for to eller tre personar har denne personen mest tillit til?		
Kva konfliktar har denne personen vore delaktig i?		
Kva kjenner denne personen skam for, trur du?		

Rollekort 4

	Isak	Jonas
Ytre karaktertrekk		
Indre karaktertrekk		
Kva for to eller tre personar har denne personen mest tillit til?		
Kva konfliktar har denne personen vore delaktig i?		
Kva kjenner denne personen skam for, trur du?		

SKAM-QUIZ 1

FASIT

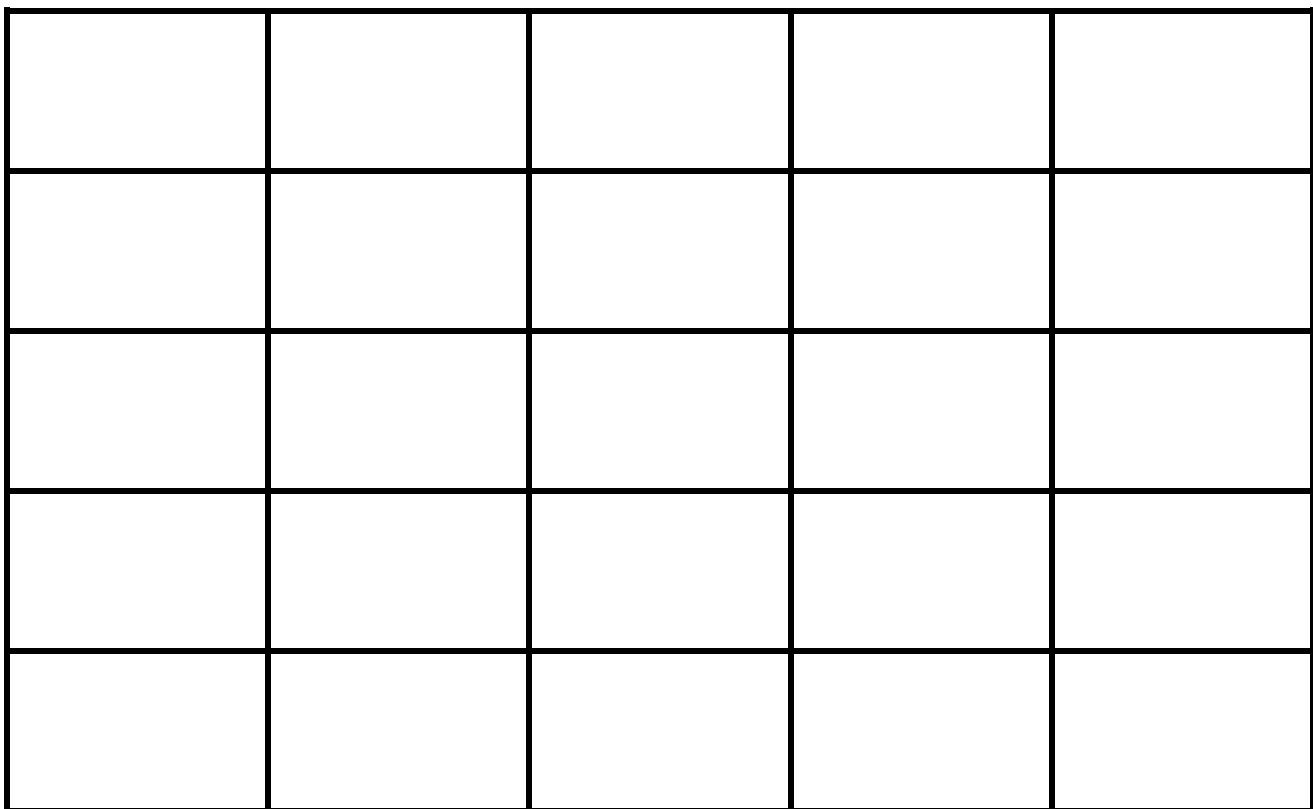
1. Kva kanal har produsert suksesserien <i>Skam</i> ?	1. NRK P3
2. Kva heiter dei fem jentene i Skam-gjengen?	2. Eva, Noora, Vilde, Sana og Chris
3. Kva heiter dei to jentene som har hatt hovudrolla i sesong 1 og 2?	3. Eva og Noora
4. Kva vidaregåande skule går dei fem jentene på?	4. Hartvig Nissens skole
5. Kva sjanger er serien <i>Skam</i> ?	5. Dramaserie
6. Kor mange prisar vann serien på Gullruten våren 2016?	6. Fem (beste TV-drama, beste nye programserie og årets nyskapning, samt fagprisene for beste klipp TV-drama og årets innovasjon)
7. Kva heiter kjærasten til Eva i sesong 1?	7. Jonas
8. Kva heiter den mest sentrale mannlege karakteren i sesong 2?	8. William
9. Kven har hovudrolla i sesong 3?	9. Isak
10. Kva for eit medlem av kongefamilien gjesta tv-serien i sesong 2?	10. Marius Borg Høiby
11. Kven har både skrive manus og regissert serien?	11. Julie Andem
12. Kva for artist gjesta tv-serien i sesong 2?	12. Astrid S
13. Kven forelska Vilde seg i?	13. William
14. Kva heiter russebussen til William og gjengen?	14. The Penetrators
15. Kven var det Noora trudde ho blei valdteken av?	15. Bror til William

SKAM-QUIZ 2

FASIT

1. Kven bur Noora i kollektiv med?	1. Eskild og Linn
2. Kven kyssa Eva på Halloween-festen?	2. Christoffer
3. Kva for Vg3-elev er interessert i Noora?	3. William
4. Kven har ofte på seg raud leppestift?	4. Noora
5. Kva er det Noora kallar William for?	5. Wilhelm
6. Kven er det som heiter "loglady99" på Instagram?	6. Noora
7. Kva for by kjem opphavleg Eva frå?	7. Bergen
8. Kven er Chris forelska i?	8. Isak
9. Kva kallar den mest populære jentegjengen på skulen seg for?	9. Pepsi Max-gjengen
10. Kva for by har Noora tidlegare budd i?	10. Madrid
11. Kven er Jonas saman med i Sesong 2?	11. Isabell
12. Kven skaffar Vilde som sponsor til russebussen?	12. Brun og blid
13. Likar Noora William?	13. Ja, men ho vil ikkje vise det
14. Kva heiter Vilde på ordentleg?	14. Ulrikke Falch
15. Kven slår ein gut i hovudet med ei glasflaske og blir filma?	15. William

AVLØSERBINGO

Er det lenge siden du har spilt bingo? Her får du en ny sjanse! Reglene er slik:

1. Ovenfor ser du et bingobrett med 25 blanke felt. Disse feltene skal du fylle ut med avløserord, som du finner nedenfor. Du skal altså velge ut 25 av 36 ord, for du har ikke lov til å bruke det samme ordet flere ganger på det samme bingobrettet.
2. Læreren leser opp importordene som har fått avløserord. Når du hører et importord, må du tenke deg fram til hva avløserordet er. For eksempel er «livvakt» avløserordet til «bodybuilder».
3. Når du har funnet fram til det riktige avløserordet, blir neste oppgave å finne ut om dette avløserordet finnes på bingobrettet ditt. Hvis du finner avløserordet, setter du et stort kryss over ordet. Krysset skal fylle hele ruten.
4. Etter hvert som du får flere og flere kryss på bingobrettet, stiger spenningen. Det er om å gjøre å få fem kryss på rad, enten vannrett, loddrett eller på skrått. Når du oppdager at du har fem på rad, roper du «BINGO».
5. Hvis du er den første som roper «BINGO», og du har krysset av på riktig måte, har du vunnet bingospillet. De andre spiller videre, for å finne ut hvem som kommer på andre- og tredjeplass, osv.
6. Andre bingovarianter finnes også. Det er for eksempel mulig å kåre vinnere som de gjør det i Extra-spillet til Norsk Tipping, altså med ramme, bilde og brett. Men husk på at det bare er lov å skrive med penn.

AVLØSERORD FORESLÅTT OG ANBEFALT AV SPRÅKRÅDET:

armheving	flyavgang	nakkesleng	prateprogram	sendeplate	totupp
bredskjerm	kroppsbygger	navneskvetting	programfeil	skyggelue	trangbukse
brukerstøtte	kveikpreik	nettprat	prøvespill	snøbrett	trillingmål
bukbøy	lagbygging	nettskredder	reservasjon	snørenne	trusetrøye
datasnok	løssnøkjøring	opphavsrett	rullebrett	søppelmat	tusjtavle
emneknagg	målvakt	potetgull	rullesjakt	søppelpost	øyeblyant

AVLØSERBINGO

- FORSLAG TIL TREKNINGSLISTE

Bruker du trekningslisten nedenfor, har du full kontroll på hvilke ord som blir lest opp når, og på hvilke importord som passer sammen med hvilke avløserord:

	importord	Avløserord
1	chips	potetgull
2	eyeliner	øyeblyant
3	booking	reservasjon
4	teambuilding	lagbygging
5	support	brukerstøtte
6	push-up	armheving
7	keeper	målvakt
8	flight	flyavgang
9	hashtag	emneknagg
10	off-piste	løssnøkjøring
11	chat	nettprat
12	bug	programfeil
13	hat trick	trillingmål
14	copyright	opphavsrett
15	snowboard	snøbrett
16	skateboard	rullebrett
17	talkshow	prateprogram
18	frisbee	sendeplate
19	tights	trangbukse
20	hacker	datasnok
21	widescreen	bredskjerm
22	whiteboard	tusjtavle
23	peptalk	kveikpreik
24	bodybuilder	kroppsbygger
25	scroll bar	rullesjakt
26	junk food	søppelmat
27	spam	søppelpost
28	whiplash	nakkesleng
29	sit-up	bukbøy
30	web designer	nettskredder
31	body	trusetrøye
32	twintip	totupp
33	cap	skyggelue
34	halfpipe	snørenne
35	audition	prøvespill
36	namedropping	navneskvetting

INNBYGGERBINGO

Er det lenge siden du har spilt bingo? Her får du en ny sjanse! Reglene er slik:

1. Ovenfor ser du et bingobrett med 25 blanke felt. Disse feltene skal du fylle ut med innbyggernavn, som du finner nedenfor. Du skal altså velge ut 25 av 36 ord, for du har ikke lov til å bruke det samme ordet flere ganger på det samme bingobrettet.
2. Læreren leser opp stedsnavnene som hører sammen med innbyggernavnene. Når du hører et stedsnavn, må du tenke deg fram til hva innbyggernavnet er.
3. Når du har funnet fram til det riktige innbyggernavnet, blir neste oppgave å finne ut om dette ordet finnes på bingobrettet ditt. Hvis du finner innbyggernavnet, setter du et stort kryss over det. Krysset skal fylle hele ruten.
4. Etter hvert som du får flere og flere kryss på bingobrettet, stiger spenningen. Det er om å gjøre å få fem kryss på rad, enten vannrett, loddrett eller på skrått. Når du oppdager at du har fem på rad, roper du «BINGO».
5. Hvis du er den første som roper «BINGO», og du har krysset av på riktig måte, har du vunnet bingospillet. De andre spiller videre, for å finne ut hvem som kommer på andre- og tredjepllass, osv.
6. Andre bingovarianter finnes også. Det er for eksempel mulig å kåre vinnere som de gjør det i Extra-spillet til Norsk Tipping, altså med ramme, bilde og brett. Men husk på at det bare er lov å skrive med penn.

NORSKE INNBYGGERNAVN :

altaværing	drammenser	halling	karmøybu	sandnesbu	tromsøværing
arendalitt	finnmarking	hamarsing	kristiansander	sarping	trysling
askerbøring	freksting	harding	larviking	siddis	tønsbergenser
bergenser	fördianer	helgelending	lillehamring	skjåkvær	valdris
bodøværing	gjøvikenser	jærbu	osloenser	sunnmøring	verrabygg
bæring	gudbrandsdøl	karasjoking	sandefjording	totning	østlending

INNBYGGERBINGO

- FORSLAG TIL TREKNINGSLISTE

Bruker du trekningslisten nedenfor, har du full kontroll på hvilke ord som blir lest opp når, og på hvilke innbyggernavn som passer sammen med hvilke stedsnavn:

	Stedsnavn	Innbyggernavn
1	Oslo	osloenser
2	Trysil	trysling
3	Arendal	arendalitt
4	Gudbrandsdalen	gudbrandsdøl
5	Hardanger	harding
6	Larvik	larviking
7	Drammen	drammenser
8	Verran	verrabygg
9	Finnmark	finnmarking
10	Sarpsborg	sarping
11	Sandnes	sandnesbu
12	Alta	altaværing
13	Skjåk	skjåkvær
14	Sandefjord	sandefjording
15	Kristiansand	kristiansander
16	Fredrikstad	freksting
17	Bergen	bergenser
18	Hallingdal	halling
19	Hamar	hamarsing
20	Bærum	bæring
21	Karasjok	karasjoking
22	Bodø	bodøværing
23	Asker	askerbøring
24	Helgeland	helgelending
25	Karmøy	karmøybu
26	Lillehammer	lillehamring
27	Gjøvik	gjøvikenser
28	Førde	fördianer
29	Tønsberg	tønsbergenser
30	Toten	totning
31	Sunnmøre	sunnmøring
32	Jæren	jærbu
33	Stavanger	siddis
34	Tromsø	tromsøværing
35	Valdres	valdris
36	Østlandet	østlending

Hankjønnsord

Oppgåve A (5 poeng)

Sett ring rundt hankjønnsorda i teksten nedanfor:

Om morgenen er det alltid kaos i heimen. Alle skal sjølvsagt på badet samtidig.

Brørne mine er treigare enn søstrene mine fordi dei skal ha så mykje gele i

håret. Dessutan er det faktisk pappa som dusjar kvar

morgen, ikkje mamma. Når vi har gjestar, er det endå

verre.

Oppgåve A (5 poeng)

Fyll inn riktig form av hankjønnsorda i teksten nedanfor:

Kvar (dag) _____ kom Nils for seint på (skule) _____.

Kvar gong prøvde han å forklare det med at han hadde vore hos (tannlege)

_____. (Lærar) _____ var heldigvis alltid

like blid. Nils likte ikkje den sleipe (tone) _____ til læraren. Han

lurte på kva som var gale. Kvifor fekk han aldri ein einaste (merknad)

_____? Ein (dag) _____ hadde (lærar) _____

med seg (son) _____ sine på jobb. Dei plasserte han i (sofa)

_____ i (gang) _____ medan han sjølv hadde fleire

(time) _____ i norsk.

Test i nynorsk grammatikk og rettskriving 2

Hokjønnsord

Oppgåve A (5 poeng)

Sett ring rundt hokjønnsorda i teksten nedanfor:

I alle tider har rotter vore irriterande skadedyr. Dei snik seg inn i kjellarar og buer og øydelegg inventaret. Gjer dei eigentleg noko som helst positivt? Stakkars dyr. Ein gong eg kom heim att frå ferie, hadde ei rotte gjort skade på halvparten av boksamlinga eg har ståande i kjellaren. Skinka derimot, hadde fått henge i fred. Eg forstår meg ikkje på slike forvaksne mus.

Oppgåve B (15 poeng)

Fyll inn riktig form av hokjønnsorda:

Sofie har alltid likt å steike (pannekake) _____. Prosessen er likevel ganske slitsam, og kvar (runde) _____ med steiking gjer at ho sjølv knapt rekk å ete. Den som et flest (pannekake) _____ er faktisk (mor) _____ til Sofie. Far hennar et seg mett på (pølse) _____ før han kjem heim frå jobb. Når (klokke) _____ er ti på kvelden, seier han at han skal ut i hagen for å sjå på alle dei fine (stjerne) _____ på himmelen. Det er berre ei (dekkhistorie) _____ han brukar som for å kunne gå å kjøpe seg endå ei (pølse) _____ på Narvesen.

Test i nynorsk og rettskriving 3

Inkjekjønnsord

Oppgåve A (5 poeng)

Sett ring rundt inkjekjønnsorda i teksten nedanfor:

Dei fleste menneske likar å sove lenge om morgonen. Dette kan vere eit problem dersom ein har ein jobb der ein startar tidleg. Dersom ein skal på fjellet, er det til dømes viktig å kome seg tidleg ut. Lange turar er ofte eit dagsverk.

Oppgåve B (15 poeng)

Sett inn riktig form av inkjekjønnsorda:

Det mest imponerande med landet vårt er alle dei vakre (fjell) _____.

Mange utanlandske turistar har eit høgt (ønske) _____ om å kome

seg til ein eller annan topp. Likevel er det rett og slett ikkje alle (menneske)

_____ som forstår kva klede ein bør ha på seg når ein legg ut på

(prosjekt) _____ som dette. Kva bør ein til dømes ha på

(hovud) _____? På (fjell) _____ er det ikkje alltid så

lett finne eit passande (hus) _____ å søke ly i mot det lumske

(ver) _____. Det er heller ikkje sikkert tre små (eple)

_____ dekker (dagsbehov) _____ for fem

(menneske) _____ på langtur. Det verken nordmenn eller

turistar veit, er at det i tillegg er ganske mange (spøkelse) _____

i den norske fjellheimen.

Stjerneorientering: substantiv

Å få elevar til å jobbe godt med grammatikk kan vere ei utfordring. Mange vel å setje av ein av norskimane kvar veke til rein sidemålsundervisning. Då kan det av og til vere fint å aktivere elevane reint fysisk. Nokre elevar lærer dessutan betre når dei får flytte seg litt rundt.

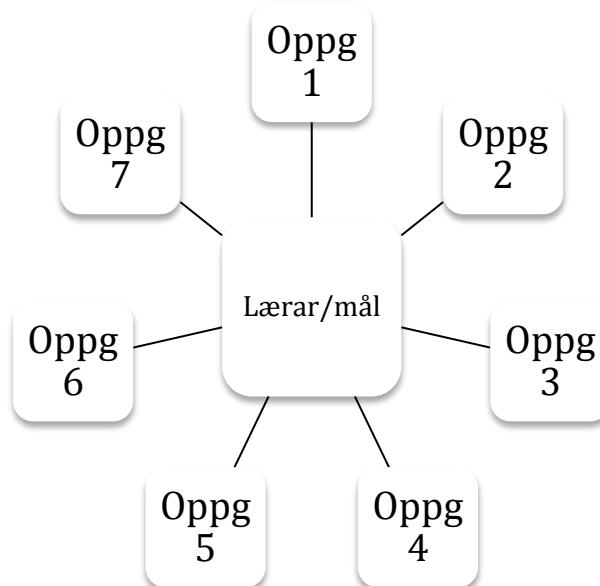
Ved stjerneorientering sit læraren i midten av rommet/aulaen/kunstgraset/baskeballbana/skuleplassen medan elevane gruppevis går frå stasjon til stasjon og løyser oppgåvene. For å kome vidare til neste oppgåve/stasjon, må dei få svaret godkjent av læraren i midten. Ein av elevane i gruppa (dette kan/bør

gå på rundgang), skal hugse svara og springe til midten av stjerna med riktig svar munnleg. Dersom eleven ikkje klarer det, må han/ho springe tilbake til gruppa og prøve igjen.

Under oppgåve 1 må til dømes eleven hugse at han/ho skal seie følgjande ord til læraren: stolen – hestar – vinklane.

Målet med øvinga er å prøve å automatisere bøyingsmönstra i større grad. Bøyingskategoriane går i surr for mange elevar, og dei blandar eintal og fleirtal, bestemt og ubestemt form av orda når dei skal skrive.

Løype:

Fasit:

FASITORD	
1	stolen – hestar - vinklane
2	haker – jenta – ei kake
3	fjellet – hovudet – tre
4	mannen – bøkene – udyr
5	bunaden – søknader/-ar – ein vinkel
6	ørkenen – skap – kvinne
7	kattane – fuglar – skinka
8	snikkarar – ein bil – eit minne
9	ein bjørn – nissar - sagene
10	toppane – teleskop - klokken
11	eit glas – revane – kjolar
12	gardina – ark – kusinene

Oppgåver til stasjonane (1)

OPPGÅVE 1

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein stol			stolar	stolane
ein hest		hesten		hestane
ein vinkel		vinkelen	vinklar	

OPPGÅVE 2

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ei hake		haka		hakene
ei jente			jenter	jentene
		kaka	kaker	kakene

OPPGÅVE 3

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
eit fjell		fjellet	fjell	
eit hovud			hovud	hovuda
eit tre		treet		trea

OPPGÅVE 4

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein mann			menn	mennene
ei bok		boka	bøker	
eit udyr		udyret		udyra

Oppgåver til stasjonane (2)

**OPPGÅVE
5**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein bunad			bunadar/ bunader	bunadane/ bunadene
ein søknad	søknaden			søknadane/ søknadene
	vinkelen		vinklar	vinklane

**OPPGÅVE
6**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein ørken			ørkenar	ørkenane
eit skap	skapet			skapa
ei kvinne			kvinner	kvinnene

**OPPGÅVE
7**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein katt		katten	kattar	
ein fugl	fuglen			fuglane
ei skinke			skinker	skinkene

**OPPGÅVE
8**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein snikkar		snikkaren		snikkarane
	bilen		bilar	bilane
	minnet		minne	minna

Oppgåver til stasjonane (3)

**OPPGÅVE
9**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
		bjørnen	bjørnar	bjørnane
ein nisse		nissen		nissane
ei sag		saga	sager	

**OPPGÅVE
10**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ein topp		toppen	toppar	
eit teleskop		teleskopet		teleskopa
ei klokke		klokka	klokker	

**OPPGÅVE
11**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
		glaset	glas	glas
ein rev		reven	revar	
ein kjole		kjolen		kjolane

**OPPGÅVE
12**

	Eintal ubestemt	Eintal bestemt	Fleirtal ubestemt	Fleirtal bestemt
ei gardin			gardiner	gardinene
eit ark		arket		arka
ei kusine		kusina	kusiner	

Kildebruk

Kompetanse mål:

- Integrere, referere og sitere relevante kilder på en etterprøvbar måte der det er hensiktsmessig.

Læringsmål:

- Jeg vet hva en kilde er.
- Jeg er kritisk til hvilke kilder jeg bruker.
- Jeg vet hvorfor det er lurt å bruke kilder.
- Jeg kan lage kildeliste som følger reglene for riktig føring av både trykte og digitale kilder.
- Jeg vet hvordan jeg kan bruke sitater fra andres tekster på riktig måte når jeg skriver.

Hva er en kilde?

En kilde kan være:

- en bok
- et blad
- en radio- eller TV-sending
- en podcast
- en nettside
- en person

... eller noe helt annet.

Kort sagt er alt og alle som gir deg informasjon om et tema en kilde. Dessverre er ikke alle kilder like gode eller troverdige, og det er ditt ansvar å undersøke om du har grunn til å stole på kildene dine. For å finne ut det må du bruke kildekritikk.

Hvordan vurdere kilder kritisk?

Når du skal vurdere kildene dine kritisk kan det være lurt å undersøke:

- 1) Hvem står bak kilden? Er det lett å finne ut hvilken person eller organisasjon som står bak? Har vi grunn til å stole på dem?
- 2) Er kilden objektiv, eller prøver den å overbevise oss om at den har rett i sine synspunkter?
- 3) Stemmer det som står i kilden? Kan du bekrefte det gjennom andre kilder?
- 4) Er kilden relevant? Gir den informasjon som er nyttige for deg?

En kilde kan være nyttig selv om den ikke oppfyller alle punktene i lista. Partiprogrammet til et politisk parti er ikke en objektiv kilde, men den kan være relevant og nyttig likevel. Hvis vi velger å bruke kilder som ikke oppfyller alle krav til kildekritikk, er det viktig at vi er bevisste på det, og at vi har gode begrunnelser for hvorfor vi likevel bruker kilden.

Oppgi kilder

Når du skal skrive en tekst eller gjøre oppgave, er det lurt å bruke kilder. Da viser du at du har satt deg grundig inn i et tema og vet hva du snakker om. Det er ikke lov å late som at noe er din idé eller dine tanker hvis det ikke er det. Derfor er det viktig å oppgi kilder på rett måte. Alle kilder du har brukt skal skrives i en kildeliste. Hovedregelen er at kildelista skal være organisert alfabetisk etter etternavnet på forfatteren.

Bokkilder

Informasjonen du trenger for å føre kilden finner du oftest på den første siden inne i boka.

Eks:

Etternavn, Fornavn (årstall): *Tittel på boka*. Sted: Forlag

Andersen, Per Thomas (2003): *Norsk litteraturhistorie*. Oslo: Universitetsforlaget

Hvis boka har flere forfattere er det bare den første forfatteren som brukes til alfabetisering.

Eks:

Haarberg, Jon, Tone Selboe og Hans Erik Aarset (2007): *Verdens litteratur – den vestlige tradisjon*. Oslo: Universitetsforlaget

Internettkilder

Det som er viktig med nettkilder er at du skal ha med hele nettadressen til akkurat den artikkelen du har lest.

Du må også huske å ta med datoén du leste artikkelen. Ellers skal nettkildene i utgangspunktet føres så likt bøker som mulig.

Eks:

Orgeret, Kristin Skare (2015): *Kildekritikk*. URL: <https://snl.no/kildekritikk> [Lesedato: 27.09.2016]

Noen ganger vet du kanskje ikke hvem som er forfatteren, men stoler på organisasjonen som eier siden. Da kan du alfabetisere kilden etter navnet på artikkelen.

Eks:

Sjekkliste for kildekritikk. URL: https://www.ung.no/leksehjelp/kildekritikk/329_Sjekkliste_for_kildekritikk.html [Lesedato: 27.09.2016]

Hovedpoenget med kildelisten er at det skal være lett å finne tilbake til det du har lest for å kontrollere at det er riktig, eller for å lese mer om temaet.

Sitere kilder

Underveis i oppgaven din kan det hende du får lyst til å skrive av en setning fra en kilde. Det kan du gjøre, men du må vise at det er det du har gjort. Det er ikke lov å late som at du har skrevet det selv. Det du må gjøre er å lage et sitat:

Eks:

«Kildekritikk er en metode som benyttes både for å vurdere avsenderen av informasjon og troverdigheten til informasjonen.» (Orgeret, 2015)

I parentesen bak sitatet skriver du etternavnet på forfatteren, året teksten ble utgitt og sidetallet, hvis kilden er en bok. Kilden i eksempelet er en nettkilde. Etternavnet i parentesen skal den som leser teksten din kunne finne igjen i kildelista.

Oppgaver til kilder, kildekritikk, kildelister og sitater

- 1) Se deg rundt i klasserommet. Hvilke kilder (gode og dårlige) har du tilgang på i klasserommet? Skriv en liste.
- 2) Snakk med læringspartneren din. Sammenlign listene deres. Diskuter dere fram til de tre kildene dere mener er best og mest troverdige utfra prinsippene for kildekritikk.
- 3) Bruk biblioteket og internettet. Finn en god og en mindre god kilde. Lag en kort presentasjon hvor du bruker kildene du har valgt som eksempler på hvordan du vurderer om en kilde er god eller dårlig. Presenter funnene dine for en gruppe.
- 4) Se nøyde på eksemplene over. Legg merke til når du skal bruke *kursiv* og når du skal ha harde klammer: [harde klammer].
- 5) Lag en kildeliste som består av minst tre ulike bøker og tre ulike nettkilder.
- 6) Bytt kildeliste med læringspartneren din. Kontroller at han/hun har fulgt alle reglene på rett måte.
- 7) Finn et sitat fra tre av kildene dine og skriv sitatene på rett måte.

Fasitside

Test i nynorsk grammatikk og rettskriving 1 (side 24)

Hankjønnsord:

Oppgåve A: Morgan, heim, bror, gele, pappa, gjest

Oppgåve B:

Kvar **dag** kom Nils for seint på **skulen**. Kvar gong prøvde han å forklare det med at han hadde vore hos **tannlegen**. **Læraren** var heldigvis alltid like blid. Nils likte ikkje den sleipe **tone** til læraren. Han lurte på kva som var gale. Kvifor fekk han aldri ein einaste **merknad**? Ein **dag** hadde **læraren** med seg **sønene** sine på jobb. Dei plasserte han i **sofaen** i **gangen** medan han sjølv hadde fleire **timar** med norsk.

Test i nynorsk grammatikk og rettskriving 2 (side 25)

Hokjønnsord

Oppgåve A: rotte, bu, ferie, boksamling, skinke, mus

Oppgåve B:

Sofie har alltid likt å steike **pannekaker**. Prosessen er likevel ganske slitsamt, og kvar **runde** med steiking gjer at ho sjølv knapt rekk å ete. Den som et flest **pannekaker** er faktisk **mora** til Sofie. Far hennar et seg mett på **pølse** før han kjem heim frå jobb. Når **klokka** er ti på kvelden, seier han at han skal ut i hagen for å sjå på alle dei fine **stjernene** på himmelen. Det er berre ei **dekkhistorie** han brukar som for å kunne gå og kjøpe seg endå ei **pølse** på Narvesen.

Test i nynorsk grammatikk og rettskriving 3 (side 26)

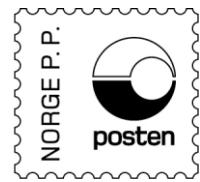
Inkjekjønnsord

Oppgåve A: menneske, problem, fjell, dagsverk

Oppgåve B:

Det mest imponerande med landet vårt er alle dei vakre **fjella**. Mange utanlandske turistar har eit høgt **ønske** om å kome seg til ein eller annan topp. Likevel er det rett og slett ikkje alle **menneske** som forstår kva klede ein bør ha på seg når ein legg ut på **prosjekt** som dette. Kva bør ein til dømes ha på **hovudet**? På **fjellet** er det ikkje alltid så lett finne eit passande **hus** å søke ly i mot det lumske **veret**. Det er heller ikkje sikkert tre små **eple** dekker **dagsbehovet** for fem **menneske** på langtur. Det verken nordmenn eller turistar veit, er at det i tillegg er ganske mange **spøkelse** i den norsk fjellheimen.

B-økonomi

Norsknytt

Norsknytt nummer 1-2016

Returadresse:
Norsknytt
Postboks 303
7601 LEVANGER

Henrik Ibsen (1828–1906)

Sitat fra *Et dukkehjem*

Helmer: Du er først og fremst hustru og mor.

Nora: Det tror jeg ikke lenger på. Jeg tror at jeg
er først og fremst et menneske, jeg, likså vel som du,
- eller i allfall at jeg skal forsøke på å bli det.